

Een engel vol hoop (Lucas 1: 5-25)

Gemeente van Jezus Messias

Het zou fantastisch zijn wanneer in deze kerk vanmorgen een engel zou verschijnen. Zo'n door Rembrandt van Rijn met penseel en verf tot leven geroepen wezen. Een witte wervelende schim die plotseling uit de hemel neerdaalt om hier op de aarde een positieve boodschap te brengen. Een vriendelijke knipoog uit de hemel. Alsof de Eeuwige wil zeggen: 'Geen paniek: het komt goed'.

We hebben in deze donkere tijd vol corona, rellende vrijheidsstrijders en vastlopende zorg behoefte aan hoopgevend nieuws. Het zou prachtig zijn als achter deze tafel een kordate engel staat die met zachte stem vertelt: 'Ik verkondig u heden goed nieuws: nog even en de pandemie is voorbij. Een nieuwe tijd breekt aan.' Een lichtgevende figuur met vleugels op de rug, vol optimisme.

Voor alle duidelijkheid, ik ben dit niet. Ook al heb ik een wit gewaad aan, vleugels ontbreken en ook de goud glanzende hardos is ver te zoeken. Ik ben een gewoon mens. Echter: ik verlang wel naar zo'n 'Hoopgevende engel uit de Hoge'.

Een engel is een grensganger tussen hemel en aarde. Hij of zij bemiddelt tussen God en mens; tussen wat we kunnen zien en niet zien; tussen wat we voor waar houden en wat we geloven. Eigenlijk zijn engelen wezens die de boel wat openbreken. Lucht, ruimte schenken.

In het voorgelezen gedeelte uit het evangelie van Lucas speelt een engel de hoofdrol. Hij geeft toekomst aan een priester genaamd Zacharias en zijn vrouw Elizabeth. Beide hoogbejaard, tegen hun wil kinderloos. Ze anticiperen al op het einde van hun leven; het sterven de dood. De glans is uit hun leven. Het is wachten op het einde; de verlossing. Zacharias en Elizabeth leven volgens een vast patroon, het ritme van de oude dag bepaalt hun dagen.

Zacharias, de brave borst is priester en verricht volgens de voorschriften het ritueel in de tempel. Zorgvuldig en nauwkeurig brengt hij het reukoffer. Volgens de vastgezette procedures en richtlijnen. Traag en voorspelbaar rijgen de offers zich aaneen. Weinig levendig. Voorspelbaarheid troef.

Onverwacht gebeurt er een wonder in het leven van Zacharias en Elizabeth. Niemand minder dan een bode van de Levende, ja bijna de Levende zelf, vertelt dat zijn vrouw Elizabeth zwanger zal raken. Nieuw leven, toekomst. Gabriël brengt namens de Eeuwige nieuw leven in de brouwerij.

Gabriël als engel ontregelt het leven van Zacharias en Elizabeth. Er wordt schoonheid gebracht; leven gebracht in de sleur van het leven van deze twee oude mensen. Gabriël zorgt voor kortsluiting in hun bestaan. Het gaat weer knetteren in hun brein. De vonken vliegen er voor even af. Zacharias is zelfs stomverbaasd. Er gaat wat nieuws gebeuren! Elizabeth raakt zwanger van verwachting. Ze worden weer vrolijk die twee. En dat is toch heerlijk.

Helaas is het zo dat ik de wezens uit de hemel zoals Rembrandt die schilderde, getooid met vleugels en wapperende gewaden, nog nooit heb gezien. Ook vanmorgen vliegen er geen bodes namens God door onze kerk. Of ik moet de verkeerde bril op hebben gezet. Toch geloof ik in engelen. Mensen, ideeën, beelden, die van buiten komen en mij inspireren. Een engel is iemand, of een verhaal, of een lied; dat ons uit onze sleur haalt; uit onze angst; uit onze somberheid. Een engel staat voor de kracht die ons van Godswege wordt geschonken om te blijven geloven in het positieve. Het zijn ook ideeën die als engel kunne fungeren.

Al een paar weken zijn we met verschillende mensen bezig om de dagen voor kerst in deze Grote kerk een kerstdoorloop te organiseren. Mensen worden uitgenodigd om in deze kerk een route te lopen, op anderhalve meter, om een stukje kerst te proeven en te ervaren. De bezoeker loopt door een naar kersttakken geurende kerk, hoort engelenzang, brengt een kerstgroet en verlaat verlicht te kerk via de Maria kapel. Voor even ondergedompeld in kerst. Schitterend idee. Het geeft energie. Ik word er vrolijk van.

Wellicht moet het hele idee van de kerstdoorloop, net als vorig jaar, weer afgeblazen worden. Gaat de hele doorloop niet door. Behalve dat de kerktoeren groen wordt uitgelicht. Natuurlijk jammer. Toch geeft het idee, het organiseren, het erover praten, het verbeelden in je hoofd energie. Het gaat stromen in je hoofd. Het haalt ons weer even uit de corona dip, uit de negatieve spiraal van gedachten. Want als we al geen plannen meer maken, geen ideeën meer uitwisselen, dan zien we geen toekomst meer. Een idee, een plan, brengt energie. Het brengt reuring in ons hoofd. Zoals Gabriël Zacharias en Elizabeth in beweging zet: zo houden ideeën ons als kerk bij de les. Aan een kerk die geen hoop uitstraalt, heet niemand behoefte.

Niet alleen mensen en ideeën kunnen als een engel van de Eeuwige fungeren. Ook poëzie heeft een geweldige kracht in zich om mensen uit de nacht te halen. Poëzie troost, geeft richting en verwoordt wat we zelf niet onder woorden kunnen brengen. Wanneer een gedicht jouw situatie, hoe pijnlijk en lastig ook, woorden schenkt, dan is tilt dit je je uit boven het alledaagse. Al meer dan een jaar lezen we in ééns in de maand gedichten in De Ruimte. Voor wie wil. Iedere keer gebeuren daar kleine wonderen. Even een klein gouden moment. Wanneer een woord, of versregel mensen raakt als een engel van buiten. Door veel gedichten dwarrelen immers de dagelijkse snippers uit het dagelijkse leven. Snippers die door een gedicht aan elkaar worden geregen tot beter begrip.

Ik weet ook van iemand die vaak depressief is dat poëzie helpt om de dagen door te komen. Zo kreeg ik van diegene een dichtregel toegestuurd van Marjolein van Heemstra die het leven in woorden omvat: 'Een godgans leven uitgedrukt in de smalste horizon van is naar is geweest, eenzame kras tussen bron en zee.' U vraagt zich misschien af: is dit positief? Het leven beschouwen als een eenzame kras tussen bron en zee? Ja. Het kan helend zijn als een strofe je leven zo relativeert. Het bestaan is een zucht, een streepje, een kras. Niet meer en niet minder. Je hoeft niet persé bijzonder te zijn. Engelen zijn wonderlijke wezens.

Net als in de bijbel zijn engelen vooral grensgangers. Ze komen dichterbij als het gaat om leven en dood. In tijden van gevaar en verdriet. Als je als mens vecht met jezelf, je idealen en teleurstellingen. In een periode van een heftige crisis staat daar plotseling een engel naast je. Engelen zijn er wanneer je ze nodig hebt. Ze zijn er op de onverwachte momenten. Aanwezig op de grenzen van het bestaan. Ze helpen om het leven als mysterie te zien.

In deze dagen, in deze tijd van nieuwe strenge maatregelen om corona in te dammen, is er behoefte aan positiviteit. Aan geloof in een toekomst. De gemeente van Christus is geroepen om een vindplaats van hoop te zijn. Troost en bemoediging. De kerk als engel die bemiddelt tussen hele en aarde. Zoals we hier allemaal zitten kunnen we een engel voor de ander zijn. Door een gebaar, een kopje koffie, een liefdevol gebaar. Een knipoog uit de hemel. Lichtvoetig als een engel, bemoedigend als de bode van de Eeuwige. Vandaag vertel ik je het goede nieuws. Je bent niet alleen. God is bij je alle dagen van je leven. Moge het zo zijn.
Jeroen Jeroense

